

Nr 69.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1935 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldighet att inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

I en till riksdagen avläten, den 10 maj 1935 dagtecknad proposition nr 240, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att riksbanken må för tiden från och med den 1 juni 1935 till och med den 29 februari 1936 vara fritagen från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse, med rätt dock för riksbanken att, om förhållandena därtill giva anledning, före utgången av nämnda tid återupptaga inlösningen av bankens sedlar.

Tiden för den riksbanken medgivna befrielsen från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld har enligt Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut utsträckts till och med den 31 maj 1935. I skrivelse den 7 maj 1935 hava *fullmäktige i riksbanken* gjort framställning om ytterligare förlängning av tiden för ifrågavarande befrielse och däri anført i huvudsak följande:

När fullmäktige i riksbanken i skrivelse den 26 april 1934 hemställde om förlängning av den riksbanken medgivna befrielsen från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld, framhöllo fullmäktige, att valutasituationen utmärktes av en relativ stabilitet. Läget är nu i viss mån förändrat. Spänningen mellan pund sterling och till pundet anknutna valutor, å ena, samt å andra sidan de valutor, vilka alltjämt noteras vid sin tidigare guldparitet, liksom mellan dessa valutor inbördes har sålunda undergått en skärpning. Fullmäktige vilja i detta sammanhang erinra, att man i Belgien sett sig nödsakad att nedskryva guldvärdet hos valutan, medan man i Holland, Schweiz och Italien från centralbankernas sida i stigande utsträckning ingripit till stöd för den gamla guldpariteten. Om den framtida utvecklingen på valutamarknaden råder stor ovisshet.

Fullmäktige hava sedan sommaren år 1933 upprätthållit en fast växelkurs mot pund sterling. Om den gynnsamma inverkan, denna stabilisering haft på det svenska näringslivet, synes enighet vara rådande. Det allmänna konjunkturläget har icke undergått någon förändring, som på-

kallar en modifikation i de uttalanden, fullmäktige tidigare gjort i fråga om riktlinjerna för penningpolitiken.

Under framhållande tillika, att de skäl, som av fullmäktige i tidigare framställningar åberopats till stöd för befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld, alltjämt äga giltighet, hava bankofullmäktige hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att riksbanken för tiden till och med den 29 februari 1936 måtte fritagas från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse, med rätt dock för riksbanken att, om förhållandena därtill giva anledning, före sistnämnda dag återupptaga sedlarnas inlösen.

Föredragande *departementschefen* har i ärendet anfört följande.

»Såsom av fullmäktige i riksbanken framhållits, råder för närvarande stor ovisshet om den framtida utvecklingen på valutamarknaden. Spänningen mellan olika valutor har ökats, och man måste räkna med möjligheten av förändringar i de värderelationer inom guldblocket och sterlinggruppen, som sedan någon tid varit rådande och efter vilka handels- och kapitalrörelser under det senaste året i någon mån anpassat sig. Oron på valutamarknaden är å ena sidan ägnad att öka värdet av ett konsekvent fullföljande av den hittills från svensk sida förda valutapolitiken men betyder å andra sidan, att denna valutapolitik kan komma att visa sig otillräcklig såsom medel att skänka det svenska näringslivet erforderlig trygghet.

När frågan om fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld behandlades av fjolårets riksdag, uttalade bankoutskottet sin förvissning om att, för den händelse förutsättningarna för den dittills förda valutapolitiken väsentligen skulle ändras, fullmäktige icke skulle underlåta att från det ändrade utgångsläget till omprövning upptaga frågan om vilka medel, som lämpligen borde komma till användning för att nå de uppställda målen för penningpolitiken. Riksbankens befogenhet och skyldighet att inom ramen för de givna allmänna direktiven för penningpolitiken modifiera valutapolitikens utformning med hänsyn till eventuella förändringar i den allmänna ekonomiska situationen framstår i synnerhet under nyss angivna, ovissa förhållanden såsom betydelsefull.

I likhet med fullmäktige i riksbanken finner jag ingen anledning att för närvarande modifiera eller komplettera tidigare uttalanden rörande de allmänna riktlinjerna för penningpolitiken.»

Utskottet.

I likhet med fullmäktige och föredragande *departementschefen* finner utskottet det allmänna ekonomiska läget icke för närvarande påkalla någon modifikation av gällande direktiv för penningpolitiken. De av statsmakterna härutinnan uppdragna riktlinjerna synas alltjämt böra vara vägledande för riksbankens valutavärdande verksamhet. Inom ramen för de givna direktiven ankommer det emellertid, såsom *departementschefen* i anslutning till 1934 års bankoutskotts uttalande framhållit, på riksbanken att modifiera valutapolitikens utformning med hänsyn till eventuella förändringar i den allmänna ekonomiska situationen.

Mot vad i propositionen föreslagits i fråga om fortsatt befrielse för riksbanken från sedelinlösningskyldigheten har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 23 maj 1935.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Lindgren**, *Ernfors**, *Hansén*, *Ström* i Lidköping, *Ehrnberg* och *Bodin*;

från andra kammaren: herrar *Leffler*, *Bäcklund**, *Laurén**, *Lovén*, *Paulsen*, *Johansson* i Sollefteå, *Hammarlund** och *Hilding*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
